

Kompetanse til fremtidig PhD-støtte

Therese Skagen (HVL), Irene Hunskår (VID), Regina Küfner Lein (UiB)

PhD-nettverk 28. 4. 2023

[Dette bildet](#) av Ukjent forfatter er lisensiert under [CC BY-SA-NC](#)

UNIVERSITETET I BERGEN

Mål for kompetanseprosjektet

Å synliggjøre kompetansebehovene til ansatte i fag- og forskningsbibliotek

- analyse av 203 stillingsannonser
- spørreundersøkelser av bibliotekansatte (102 svar)

"Kompetanse for morgendagens bibliotekar*" er støttet av Nasjonalbiblioteket

*bibliotekar = bibliotekansatte (alle stillingskategorier i et bibliotek)

Mange arbeidsoppgaver per stilling

Krav i stillingsannonser – uansett hvilke arbeidsoppgaver

Formelle kvalifikasjoner

Bibliotekar, Bachelor	66 %
Bibliotekar, Master	22 %
Andre utdanninger, Bachelor	19 %
Andre utdanninger, Master	32 %

Erfaringer og kompetanse

Digital/IT- kompetanse	60 %
Erfaring fag-/forskningsbibliotek	50 %
Erfaring fra lignende oppgaver	40 %

Personlige egenskaper (75-50 %)

Samarbeidsevne
Kommunikasjonsevne
Selvstendighet
Initiativrik
Serviceinnstilt

Trender de neste 5 år - for **din stilling?**

- **Digital utvikling**
- Undervisning
- Forskningsstøtte

«Hente ut det beste fra digitale muligheter og ta med det videre»

«Holde seg oppdatert på nye gode verktøy som er aktuelle for våre brukere innen forskning, ref.håndtering, kildekritikk, skriving osv.»

Trender de neste 5 år - for **din stilling?**

- Digital utvikling
- **Undervisning**
- Forskningsstøtte

«Hovedfokus: fortsette å videreutvikle både fysisk og digital undervisning og veiledning»

«Fysisk undervisning vil fortsatt være viktig, selv om enkelte mener at det er en trend at vi skal bli mer digitale»

«At vi omfavner den pedagogiske rollen vår mer, at vi våger oss inn på nye kompetanseområder (og tør å ta litt mer plass i institusjonen)»

Trender de neste 5 år - for **din stilling?**

- Digital utvikling
- Undervisning
- **Forskningsstøtte**

«Forskningsstøtte blir viktigere. Viktig med domenekunnskap i jobben for å støtte de ulike fagmiljøene. Det er en trend hos enkelte at man skal utvikle felles, mer generiske opplegg, men dette er feil vei å gå.»

«Kunstig intelligens tilknyttet automatisering av systematiske litteratursøk (obs, obs etikk, feilslutninger i maskinvare og bias i den forbindelse); Økende fokus på effektivisere søkene; Håper på mer integrert bibliotekar i alle prosjekter (det sparer tid å få være med fra starten!); Fokus på kvalitet i alle ledd av et forskningsarbeid (inkl søket-dritt inn blir dritt ut).»

Trender for **biblioteket** i de neste 5 år

- Digital utvikling
- Forskningsstøtte
- Synlighet i egen organisasjon
- Samlingspunkt og attraktiv møteplass

«Den menneskelige ressursen bør være viktig i de neste 5 år: hva kan bibliotekansatte med sin kompetanse bidra med som ingen andre kan? Jeg tenker på f.eks. en-til-en-veiledninger (bestill/Lån en bibliotekar) slike tjenester bør vektlegges høyt. Det kan ikke erstattes av et online-kurs!«

«Tjenesteutvikling, helt klart. Vi bør ikke bare følge med, vi bør være litt foran.»

Trender for biblioteket i de neste 5 år

- Digital utvikling
- Forskningsstøtte
- **Synlighet i egen organisasjon**
- **Samlingspunkt og attraktiv møteplass**

«Bibliotekets posisjon - og eksistens - i organisasjonen er truet. Markedsføring av bibliotekets tjenester ut i organisasjonen. Synliggjøre medarbeidernes (bibliotekarenes) kompetanse. Bibliotekets merverdi for organisasjonen. ... Strategisk arbeid opp mot ledelse.»

«I større grad etablere biblioteket som en møteplass med alt det innebærer. Jobbe for en sterkere forankring for bibliotek tjenesten i institusjonen, blant annet med krav til ressurser (bemanning, lokaler, abonnement, osv.).»

Digital kompetanse

[Dette bildet](#) av Ukjent forfatter er lisensiert under [CC BY-SA-NC](#)

Utviklingstrender

- Digital utvikling, AI, algoritmer, teknologi
- Digital, hybrid, fysisk, omvendt undervisning
- Digitale læringsressurser, digitale kilder, e-bøker

Kompetanseønsker

- Bruke digitale verktøy i undervisning og formidling
- Hvordan ny teknologi kan brukes i mitt arbeid

Hvordan øke egen kompetanse – eller kollegers?

Delta på kurs, webinarer, konferanser

Lære av kolleger

Selvlæring

Videreutdanning

«Jeg tar i bruk og tester ut ny software, trykker på alle knappene og er ikke redd for å leke med det»

«Alltid være interessert og nysgjerrig. Stille spørsmål og forsøke å lære av folk som kan. Utfordre meg selv der jeg er utenfor komfortsonen.»

Bidra i kunnskapsdelingen

- Samarbeid med fagmiljøet, promotering av bibliotektenester
- Kurs i egen institusjon
- Delta i komiteer og/eller faglige organisasjoner
- Egen forskning

Bibliotekansattes kompetanseønsker

Undervisning og veiledning

- Lage brukertilpassede og studentaktiverende læringsaktiviteter
- Bruke digitale verktøy i undervisning og formidling

Åpen vitenskap

- Opphavsrett, åndsverkslov og lisensiering
- Åpen publisering

Kunnskapsoppsummeringer

- digitale verktøy for kunnskapsoppsummeringer
- forskningsmetoder og studiedesign innen medisin og helsefag

Førstelinjetjeneste

- Akademisk skriving / tekstutforming
- Referanseskriving og referansehåndtering

Samarbeid og ledelse

- Kommunikasjon for å synliggjøre bibliotekets verdi
- Evalueringsmetoder og målemetoder for å forbedre tjenester
- Markedsføring av bibliotekets tilbud og tjenester

Kompetanseønsker i områder som er viktig for støtte til PhD-kandidater

Takk for oss!

Therese Skagen
tss@hvl.no
Prosjektleder

Irene Hunskår
irene.hunskar@vid.no

Regina Kufner Lein
regina.lein@uib.no

UNIVERSITETET I BERGEN

Referanser

- Skagen, T., Hunskår, I., Lein, R.K. (2021) Kompetanse for morgendagens bibliotekar. Prosjektsøknad
<https://bibliotekutvikling.no/prosjektbank/prosjekt/kompetansebehov-for-morgendagens-bibliotekarer/>
- Hunskår, I., Lein, R. K., Skagen, T. (2021) Kompetanse for morgendagens bibliotekar – Competencies for the librarian in the future. Prosjektside. Cristin prosjekt-ID: 2518097. <https://app.cristin.no/projects/show.jsf?id=2518097>
- Hunskår, I., Skagen, T., Lein, R. K. (2022) Generalister eller spesialister – that's the question, Revy (4), s. 14-15.
<https://rauli.cbs.dk/index.php/revy/article/view/6769/7215>
- Lein, R. K., Hunskår, I., Skagen, T. (2023) Ansatte i bibliotek for medisin og helsefag har stor bevissthet om egne kompetansebehov. Bok og Bibliotek (1), s. 72-75.
[https://digitalutgave.bokogbibliotek.no/journal/2023/1/m-1408/Ansatte i bibliotek for medisin og helsefag har stor bevissthet om egne kompetansebehov](https://digitalutgave.bokogbibliotek.no/journal/2023/1/m-1408/Ansatte_i_bibliotek_for_medisin_og_helsefag_har_stor_bevissthet_om_egne_kompetansebehov)

Abstract:

PhD-kandidater er en stor målgruppe for bibliotekets forskningsstøttetjenester. Bibliotekene ønsker å være rustet for fremtiden for å utvikle nye tjenester. Derfor er det viktig å ha oversikt over ansattes kompetanse og kompetansebehov. Prosjektet «Morgendagens bibliotekar» har undersøkt kompetansebehov i norske fag- og forskningsbibliotek, og trender bibliotekansatte mener har betydning for egen stilling og for biblioteket. I presentasjonen vil vi legge vekt på de deler av prosjektet som handler om forskningsstøtte, som kunnskapsoversikter, åpen vitenskap og digital kompetanse.

Fremgangsmåte : Vi har analysert stillingsannonser for bibliotekansatte i Norge over et tidsrom på 18 måneder. I tillegg spurte vi i juni 2022 ansatte i medisinske og helsefaglige bibliotek om trender og utviklingsområder, og om deres kompetansebehov. 102 bibliotekansatte svarte på spørsmål om førstelinjetjenester, undervisning og veiledning, åpen vitenskap, forskning og kunnskapsbasert praksis.

Resultater : I arbeidslivet generelt, men også i bibliotek, er god digital kompetanse en forutsetning for å kunne utføre arbeidsoppgaver. Fra de analyserte stillingsannonseene ser vi at arbeidsgivere etterspør god digital kompetanse. Vi spurte også norske bibliotekarere om hva de legger i digital kompetanse og om hvordan bibliotekansatte arbeider for å utvikle egen digital kompetanse. Trender bibliotekansatte er opptatt av er knyttet til digital utvikling som kunstig intelligens, algoritmer og ny teknologi. Et annet viktig svar er å skape synlighet i egen organisasjon og kommunisere verdien av biblioteket.

Svarene fra vår spørreundersøkelse viser at de ansatte er opptatt av å få bedre kompetanse for å gi best mulig forskningsstøtte til PhD-kandidater og forskere. De fleste bibliotekansatte ønsker mer kompetanse om bruk av digitale verktøy for kunnskapsoppsummeringer. Spesielt kompetanse om forskningsmetoder og studiedesign innen medisin og helsefag er etterspurt. Kompetanseønsker innen åpen vitenskap dreier seg om opphavsrett, åndsverklov, lisensiering og åpen publisering. I tillegg ønsker mange mer kompetanse om planlegging, kuratering og arkivering av forskingsdata.

Veien videre : Det å synliggjøre kompetansebehov er i seg selv ikke nok. Vi vil presentere utfordringer i å bygge kompetanse både for den enkelte og for arbeidsgiver. Det er behov for arbeidslivsrelevante, fremtidsrettede og synlige tilbud, som bidrar til å øke de ansattes kompetanse. Siste del av prosjektet er å informere aktører som tilbyr etter- og videreutdanning, om bibliotekansattes kompetansebehov.